

Poszli walczyć. Nie wrócili

Bibliografia:

- Źródło: Anna Świrszczyńska, *Ostatnie polskie powstanie*, [w:] tejże, *Budowałam barykadę*, Warszawa 1974.

Poszli walczyć. Nie wrócili

Flaga na barykadach podczas Powstania Warszawskiego

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Historia Polski obfituje w wydarzenia radosne i w tragiczne. Nasi przodkowie zwyciężali, ale i ponosili klęski. Dzięki pamięci o wydarzeniach przeszłości zachowuje ciągłość nasza historia. Pomniki, nazwy ulic, państwowe rocznice ważnych wydarzeń, filmy historyczne, muzea, archiwa, albumy z rodzinnymi zdjęciami i rozmowy wnuków z dziadkami, wszystko to zawiera pamięć rodzin, miast, regionów i narodów. Pamięć to rozmowa z przeszłością. Każdy naród, aby mógł trwać, powinien tę rozmowę prowadzić. Dzieci, wnuki, prawnuki muszą mieć poczucie ciągłości z pokoleniami poprzedników, poczucie tożsamości oraz odpowiedzialności za przyszłość.

Ćwiczenie 1

Połącz nazwy polskich powstań z datami ich rozpoczęcia.

30 listopada 1830

powstanie warszawskie

1 sierpnia 1944

powstanie listopadowe

22 stycznia 1863

powstanie kościuszkowskie

12 marca 1794

powstanie styczniowe

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Poszukaj informacji na temat wybranego polskiego powstania, a potem opisz je, wypełniając odpowiednie pola.

Nazwa powstania

Data wybuchu powstania

Data zakończenia powstania

Przebieg powstania

Uczestnicy powstania

Ocena powstania

Dodatkowe informacje

Ćwiczenie 2

Przeczytaj wiersz Anny Świrszczyńskiej *Ostatnie polskie powstanie*. Nazwij emocje opisane w utworze.

” Anna Świrszczyńska

Ostatnie polskie powstanie

Opłakujemy godzinę
kiedy się wszystko zaczęło,
kiedy padł pierwszy strzał.

Opłakujemy sześćdziesiąt trzy dni
i sześćdziesiąt trzy noce
walki. I godzinę,
kiedy się wszystko skończyło.

Kiedy na miejsce, gdzie było milion ludzi,
przyszła pustka po milionie ludzi.

Źródło: Anna Świrszczyńska, *Ostatnie polskie powstanie*, [w:] tejże, *Budowałam barykadę*, Warszawa 1974.

Ćwiczenie 3

Ustal, o którym polskim powstaniu jest mowa w wierszu Anny Świrszczyńskiej *Ostatnie polskie powstanie*.

Ćwiczenie 4

Określ, jaką literą oznaczono godzinę wybuchu powstania.

Ćwiczenie 5

Kiedy skończyło się powstanie warszawskie? Jeśli nie znasz daty, oblicz ją na podstawie informacji zawartych w wierszu. Zaznacz prawidłową odpowiedź.

3 września 1944

1 listopada 1945

1 sierpnia 1944

3 października 1944

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Kto jest podmiotem lirycznym w wierszu Anny Świrszczyńskiej *Ostatnie polskie powstanie?*

Ćwiczenie 7

Porównaj nastrój wiersza Anny Świrszczyńskiej *Ostatnie polskie powstanie* z nastrojem panującym w piosence Józefa 'Ziutka' Szczepańskiego *Pałacyk Michła*.

Józef „Ziutek” Szczepański

Pałacyk Michła

(piosenka powstańców Warszawy 1944 r.)

Pałacyk Michła, Żytnia, Wola,
bronią się chłopcy od „Parasola”.

choć na „tygrysy” mają visy –
to warszawiaki, fajne chłopaki – są!

Czuwaj wiaro i wyteżaj słuch,
pręż swój młody duch, pracując za dwóch!

Czuwaj wiaro i wyteżaj słuch,
pręż swój młody duch, jak stal!

Każdy chłopaczek chce być ranny,
sanitariuszki – morowe panny.
A gdy cię kula trafi jaka,
poprosisz pannę – da ci buziaka – hej!

Czuwaj wiaro...

Z tyłu za linią dekoniki,
intendentura, różne umrzyki,
gotują zupę, czarną kawę –
i tym sposobem walczą za sprawę – hej!

Czuwaj wiaro...

Anna Świrszczyńska

Ostatnie polskie powstanie

Opłakujemy godzinę
kiedy się wszystko zaczęło,
kiedy padł pierwszy strzał.

Opłakujemy sześćdziesiąt trzy dni
i sześćdziesiąt trzy noce
walki. I godzinę,
kiedy się wszystko skończyło.

Kiedy na miejsce, gdzie było milion ludzi,
przyszła pustka po milionie ludzi.

Źródło: Anna Świrszczyńska, *Ostatnie polskie powstanie*, [w:] tejże, *Budowałam barykadę*, Warszawa 1974.

Za to dowództwo jest morowe
bo w pierwszej linii nadstawia głowę,
a najmorowszy z przełożonych
to jest nasz „Miecio”, w kółko golony – hej!

Czuwaj wiaro...

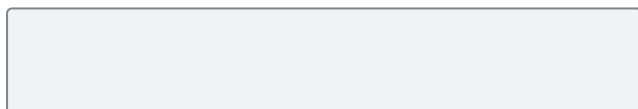
Wiara się bije, wiara śpiewa,
szkopy się złością, krew ich zalewa,
różnych sposobów się imają,
co chwila „szafę” nam posuwają – hej!

Czuwaj wiaro...

Lecz na nic „szafa” i granaty
za każdym razem dostają baty
i co dzień się przybliża chwila,
że zwyciężymy! I do cywila – hej!

Czuwaj wiaro...

Źródło: Cyfrowa Bibliotek Polskiej Piosenki,
[https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Palacyk
_Michla/tekst.](https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Palacyk_Michla/tekst)

Ćwiczenie 8

Nazwij środek stylistyczny zastosowany w ostatnich dwóch wersach wiersza Anny Świrszczyńskiej *Ostatnie polskie powstanie*. Czemu on służy?

Ćwiczenie 9

Co jest opłakiwane w wierszu Anny Świrszczyńskiej *Ostatnie polskie powstanie* i dlaczego?

Ćwiczenie 10

Jak zostało w wierszu podsumowane powstanie? Zapisz swoją odpowiedź.

Polecenie 2

Nazwij uczucia, jakie wywołuje ostatnie polskie powstanie. Zapisz swoją odpowiedź.

Polecenie 3

W dostępnych źródłach znajdź informacje na temat koncertu zespołu [Lao Che](#) w rocznicę powstania warszawskiego. Zapoznaj się z kilkoma utworami (lub tekstami utworów) z tego koncertu.

